

28/04/2026

Ο Καθηγητής Παναγιώτης Σκαλτσής στην Β' Ιερατική Σύναξη της Μητρόπολης Ιερισσού

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου

Το πρωί της Δευτέρας, 27 Απριλίου 2026, στον ιστορικό Μητροπολιτικό Ιερό Ναό Αγίου Στεφάνου Αρναίας έλαβε χώρα η δεύτερη, για το 2026, Ιερατική Σύναξη της Ιεράς Μητροπόλεως Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου. Άπαντες οι Κληρικοί, ανταποκρινόμενοι στην πρόσκληση του Επισκόπου, προσήλθαν για να μετάσχουν στην Κοινωνία του Αγίου Πνεύματος, στο πνεύμα δηλαδή της ενότητας, της αδελφοσύνης και της αγάπης που υποστασιάζει την Εκκλησία.

Γενομένης Προσευχής, τον λόγο πήρε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης [κ. Θεόκλητος](#),

ο οποίος αναφέρθηκε σε τρέχοντα Διοικητικά Θέματα και κατόπιν παρουσίασε τον εκλεκτό ομιλητή της Συνάξεως **κ. Παναγιώτη Σκαλτσή**, Ομότιμο Καθηγητή Λειτουργικής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., επαξίου διαδόχου του μεγάλου Καθηγητού Λειτουργικής αιμνήστου Ιωάννου Φουντούλη, με τον οποίο ο Προκάτοχός του κυρός Νικόδημος διατηρούσε αδελφικές σχέσεις.

Ο κ. Καθηγητής με γλαφυρό, πατρικό, αλλά και επιστημονικό λόγο ανέπτυξε το θέμα **“Παράδοση και ανανέωση στη θεία Λατρεία”**, θέμα το οποίο επέλεξε με τον προσκαλέσαντα αυτόν Επίσκοπο.

Με πληθώρα παραδειγμάτων, αναφορά στην πορεία της Εκκλησίας ανά τους αιώνες και επεξηγηματικό ύφος ο εισηγητής ανέλυσε το θέμα του ως πεπειραμένος δάσκαλος και στάθηκε ιδιαιτέρως στα κάτωθι:

- Στην έννοια της παράδοσης, ορίζοντάς την ως την εν αγίω Πνεύματι εμπειρία και ζωή της Εκκλησίας, την από γενιά σε γενιά διάδοση της διά του Χριστού αποκεκαλυμμένης αλήθειας “αγράφως” και “εγγράφως”.
- Η λειτουργική ιδιαιτέρως παράδοση έχει ως κέντρο το σωτηριώδες έργο του Χριστού, κατά το “έγώ γάρ παρέλαβον από του Κυρίου, ὃ καί παρέδωκα ὑμῖν” (Α΄ Κορ.11,23).
- Η παράδοση της θείας Λατρείας εκφράζεται δυναμικά μέσα στην ιστορία της Εκκλησίας, με την έννοια ότι συνεχώς εμπλουτίζεται με νέες Ακολουθίες (π.χ. των Νεομαρτύρων), νέες εορτές (π.χ. της οικολογίας και σύγχρονων αγίων), και νέες ευχές, χωρίς να αλλοιώνεται το βιβλικό πνεύμα και ο Χριστοκεντρικός της χαρακτήρας.
- Η Λατρεία διαχρονικά εξελίχθηκε ως προς τις διάφορες πτυχές της, έθεσε τον “οίνο” της σωτηρίας (Ματθ.9,17) σε νέους ασκούς για να ανανεώσει πνευματικά τον άνθρωπο και γνώρισε τη λειτουργική ποικιλομορφία (λειτουργικοί τύποι), χωρίς η ποικιλία αυτή να λειτουργήσει σε βάρος της εκκλησιαστικής ενότητας και την πίστη της μίας, αγίας, καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας.
- Η Εκκλησία ως εγγυητής της εν αγίω Πνεύματι ζωής και παράδοσης κατά καιρούς ανέλαβε πρωτοβουλίες, ώστε το ήθος και η τάξη της Λατρείας να διαφυλαχθεί από ανεπίτρεπτες εκτροπές και επιλογές αυθαίρετες. Κατέκρινε π.χ. λειτουργικές αποκλίσεις, όπως την πράξη των αρτοτυριτών στην αρχαία Εκκλησία ή τη συνήθεια κάποιων να βαπτίζουν μόνο στο όνομα του αγίου Πνεύματος.
- Κατέγραψε τη λειτουργική τάξη στα πρότυπα του μοναχικού Τυπικού ή του

ασματικού Τυπικού της ενορίας.

Για την αντιμετώπιση των αιρέσεων και όχι μόνο δέχθηκε τη μουσική στη θεία Λατρεία και κατοχύρωσε τη δογματική της πίστη μέσα από τις διάφορες πτυχές της υμνογραφίας (Κοντάκιο,

- Κανόνες, στιχηρά και ιδιόμελα τροπάρια).
- Ερμήνευσε τα τελούμενα στη θεία Λατρεία και κυρίως τη θεία Λειτουργία, με χαρακτηριστικά δείγματα της ερμηνευτικής της παράδοσης τα κείμενα των Μυσταγωγικών Κατηχήσεων (Ιωάννου Χρυσοστόμου και Κυρίλλου Ιεροσολύμων) και τα λειτουργικά υπομνήματα των Μαξίμου Ομολογητού, Γερμανού Κωνσταντινουπόλεως, Νικολάου Καβάσιλα και Συμεών Θεσσαλονίκης.
- Υπερασπίσθηκε η Εκκλησία επίσης τη λειτουργική μας κληρονομιά και την περί συνεχούς μεταλήψεως παράδοση με τις πρωτοβουλίες των αγίων Κολλυβάδων, ως εκφραστών της φιλοκαλικής αναγέννησης κατά τον 18ο αι.
- Στα νεότερα χρόνια (19ος αι.), με πρωτοβουλία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ελήφθη πρόνοια για τη σύνταξη νέου Τυπικού (βλ.Τυπικό του Γ. Βιολάκη) και τη διόρθωση των λειτουργικών βιβλίων από τον Βαρθολομαίο Κουτλουμουσιανό.
- Στις μέρες μας υπάρχει και πρέπει να υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από την Εκκλησία για τη λειτουργική ευταξία, την καλή έκδοση των λειτουργικών βιβλίων (χαρακτηριστικό παράδειγμα το Σύστημα Τυπικού από τον μακαριστό π. Κωνσταντίνο Παπαγιάννη, έκδ. Αποστολικής Διακονίας), και την αντιμετώπιση συγκεκριμένων ποιμαντικών ζητημάτων που αφορούν τη Λατρεία, όπως είναι π.χ. ο εκκλησιασμός και η συμμετοχή του λαού στα λειτουργικά δρώμενα, ο τρόπος και το ήθος της τελετουργίας των μυστηρίων, η σωστή μετάληψη των πιστών, η αποφυγή ακροτήτων- θεατρικού χαρακτήρα- όπως κάποιες φορές συμβαίνει στα τελούμενα κατά τη Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα.
- Στην προσπάθεια αυτή της Ποιμαίνουσας Εκκλησίας ως αρωγός έρχεται η περί τη θεία Λατρεία επιστημονική έρευνα και τα σημαντικά αυτής πορίσματα. Το έργο αυτό υπηρετεί η Ακαδημαϊκή Κοινότητα την οποία διακόνησαν με συνέπεια εξάίρετοι λειτουργιολόγοι, όπως οι μακαριστοί Παναγιώτης Τρεμπέλας και Ιωάννης Φουντούλης.
- Η συνεχής επίσης επιμόρφωση του Ιερού Κλήρου μέσα από τα αξιόλογα Πανελλήνια Λειτουργικά Συμπόσια Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων και τις πρωτοβουλίες του Ιδρύματος Ποιμαντικής Επιμόρφωσης της Εκκλησίας της Ελλάδος έχει προσφέρει τα μέγιστα στη λειτουργική εκπαίδευση των κληρικών και τη λειτουργική αγωγή του πληρώματος της Εκκλησίας.

Οι επιστημονικές αναφορές, η αγιοπατερική κατοχύρωση, το εκκλησιαστικό φρόνημα και κυρίως η ζέση της πίστεως του κ. Σκαλτσή ανέπαυσε ψυχές, πυράκτωσε συνειδήσεις και έδωσε την δυνατότητα στους Κληρικούς που “λειτουργούν” στην και την Εκκλησία ανάγλυφα να ψηλαφήσουν “Χριστόν καί τοῦτον Ἐσταυρωμένον” και Αναστάντα! (Α΄ Κορ. β΄ 2).

[Δείτε ΕΔΩ περισσότερες φωτογραφίες](#)